

Grön omställning och arbetsliv 2021

Information om utlysningen

Forte och Formas utlyser gemensamt forskningsmedel för att öka kunskapen och forskningen om grön omställning och arbetsliv. Forte administrerar utlysningen med stöd från Formas.

Totalt avsätts under åren 2021-2023 60 miljoner kronor för utlysningen, där Forte och Formas avsätter 30 miljoner kronor vardera. Utlysningen sker inom ramen för finansierarnas nationella forskningsprogram.

Budgetnivån gäller under förutsättning att riksdagen beslutar att tilldela Forte och Formas medel och uppdrag enligt propositionen Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige Prop. 2020/21:60.

Sista dag att skicka in ansökan är den 15 juni kl. 14.00.

Bakgrund

Regeringen har inrättat ett flertal nationella forskningsprogram. Programmen är breda, tioåriga satsningar som ska bidra till att lösa prioriterade samhällsutmaningar och stärka samverkan mellan forskningsutförare, forskningsfinansiärer och samhällsaktörer.

Inom det nationella forskningsprogrammet om arbetslivsforskning identifierades klimatförändringar och grön omställning som viktiga faktorer som kommer att påverka framtidens arbetsliv. Inom de nationella forskningsprogrammen om klimat, hållbart samhällsbyggande, livsmedel samt hav och vatten påverkar den gröna omställningen arbetet framåt. Inom alla dessa områden förväntas arbetsmarknaden och arbetslivet förändras när sektorer inom exempelvis energi, transport, bygg- och anläggning, tillverkning, jord- och skogsbruk, livsmedel och vatten ställer om.

Forte och Formas arbetar aktivt för att bidra till Agenda 2030. Den här utlysningen är en del av det arbetet. Den forskning som utlysningen resulterar i förväntas vara relevant för flera av Globala målen i Agenda 2030.

Inriktning

Världens länder har bland annat genom Parisavtalet och EU:s gröna giv åtagit sig att radikalt minska utsläppen av växthusgaser, samt att förbereda och anpassa samhället till de klimatförändringar som inte går att undvika. Den gröna omställningen handlar också om effektiv användning av resurser, om att skydda och gynna biologisk mångfald och om att minska föroreningar. Branscher gör upp färdplaner för hur de kan bli fossilfria och resurseffektiva, företag ser över sin verksamhet och marknader skapas för nya produkter och tjänster. Myndigheter och kommuner arbetar med att förebygga negativa effekter av klimatförändringarna för medborgarna samtidigt som möjligheter med omställningen tas

tillvara. Den digitala utvecklingen sker sammanflätat med den gröna omställningen. Samtidigt behöver omställningen accelerera.

Den gröna omställningen förväntas få betydande inverkan på arbetslivet vad gäller arbetsmarknad, arbetsorganisation och arbetsmiljö (se Fortes strategiska agenda för arbetslivsforskning för beskrivning av begreppen). Förändringarna medför möjligheter såväl som utmaningar. Vissa arbeten kommer att försvinna och nya tillkomma. För att klara den gröna omställningen behöver samhället möta upp med utbildning och kompetensförsörjning inom sektorer med betydelse för omställning. Yrkesväxling behöver möjliggöras och kompetensbehov matchas inom och mellan branscher där omställningen förväntas ske. Det behövs bland annat projektioner om vilka arbeten som förväntas öka och minska i betydelse, förberedelser för relevanta utbildningsinsatser i linje med aktuell forskning, insatser för att stödja individer och samhällen som genomgår omställningsprocesser, samt forskning om hur en god arbetsmiljö kan säkerställas när samhället ställer om. Det är också viktigt att klarlägga hur människor som har låg utbildningsnivå, svag förankring på arbetsmarknaden och/eller befinner sig i en socioekonomiskt utsatt situation påverkas. Ytterligare en fråga är vilka grupper som kan ha svårt att uppfylla nya kompetenskrav och därmed riskerar att hamna utanför arbetsmarknaden. Det är också av vikt att veta mer om påverkan på och konsekvenser för jämställdhet mellan kvinnor och män samt hur olika delar av landet kommer att påverkas, till exempel urbana miljöer kontra landsbygd, när arbetslivet förändras till följd av omställningen.

Bland möjliga forskningsområden inom grön omställning och arbetsliv ingår:

- Metoder och modeller för att beräkna effekter på exempelvis arbetsmarknaden, utbildningsbehov och regional utveckling.
- Hur grön omställning kan påverka arbetslivet med avseende på socioekonomiska faktorer och jämlikhet.
- Hur den gröna omställningen kan påverka arbetsliv och arbetsmarknad för olika yrkesgrupper och i olika regioner tex glesbygd respektive urbana områden.
- Hur kan grön omställning och hållbart arbetsliv kopplas till digitalisering och förändrade normer och värderingar i samhället.
- Lösningar på hur god arbetsmiljö, goda arbetsvillkor och bibehållen arbetsrätt kan säkerställas när samhället ställer om och när klimatförändringarnas effekter blir kännbara.
- Hur arbetslivet kan nyttja och möta den gröna omställningen till att uppnå önskade förändringar, t.ex. ett hållbart arbetsliv för alla.
- Hur kan kompetensutveckling, utbildning och kompetensförsörjning organiseras för att underlätta omställningen och möta klimatförändringarnas effekter
- Vilka yrken kommer att öka eller minska i betydelse och i vilka branscher
- Hur kommer en förändrad arbetsmarknad och ett förändrat arbetsliv till följd av grön omställning, påverka samhället och samhällsbyggandet

Ansökan kan avse både grundforskning och tillämpad forskning.

I samband med utlysningens öppnande släpps rapporten Grön omställning och arbetsliv. I rapporten beskrivs vad begreppet kan innefatta, teoretiska riktningar pekas ut, liksom forskningsbehov. Rapporten ska ses som ett underlag för utlysningen.

[Ladda ner rapporten "Grön omställning och arbetsliv – Kunskapsläge och fortsatta forskningsbehov" »](#)

Bidragsform

Inom denna utlysning finns det en bidragsform – projektbidrag. Under rubrikerna nedan redovisas villkor, beloppsnivå och behörighetskrav för bidragsformen.

Begränsningar

Samma person får endast skicka in en ansökan som huvudsökande.

Bidragslängd

Projektbidrag i den här utlysningen kan sökas för två eller tre år.

Beloppsnivå

Maximalt 5 miljoner kr för treåriga projekt och maximalt 3 miljoner kr för tvååriga projekt (båda inklusive indirekta kostnader).

Behörighet

Du är behörig att söka projektbidrag i den här utlysningen om du har avlagt doktorsexamen senast det datum då utlysningen stänger.

Ansökningsprocessen

Alla ansökningar skickas in via [ansöknings- och granskningssystemet Prisma](#). Innan du påbörjar din ansökan, försäkra dig om att följande villkor är uppfyllda:

- Du har skapat ett personligt konto i Prisma
- Alla som ingår i ansökan som medverkande forskare har skapat personliga konton i Prisma
- CV- och publikationsuppgifter för huvudsökande och medverkande forskare har lagrats på respektive forskares personliga konto
- Din medelsförvaltare har ett organisationskonto i Prisma och har blivit godkänd som medelsförvaltare hos Forte. [Läs mer om Fortes kriterier för godkännande av medelsförvaltare »](#)

Ett villkor för att din ansökan ska beredas är att slutredogörelser för eventuella tidigare beviljade bidrag från Forte har skickats in. Detta gäller endast bidrag där tidpunkten för slutlig återrapportering har passerat. Vi tar hänsyn till eventuell tidigare beviljad förlängning av dispositionstiden och därmed senarelagt datum för återrapportering.

För mer information om hur ansökan ska skrivas, se instruktioner på utlysningens webbsida.

Beredning

Ansökningarna bedöms av en beredningsgrupp bestående av internationella forskare och svenska allmänrepresentanter. Beslut om medel tas av Fortes styrelse, i samråd med Formas.

Eftersom ansökningarna kommer att bedömas av internationella experter bör de i sin helhet skrivas på engelska (undantaget de fält där det särskilt efterfrågas text på svenska). Om din ansökan skrivs på svenska riskeras bedömningens kvalitet. Finansiärerna tar inget ansvar för kvaliteten på eventuella översättningar.

Fortes bedömningskriterier

Vetenskaplig kvalitet:

- Syfte, frågeställningar, teorianknytning, bakgrund och projektets originalitet
- Studiedesign, metoder för datainsamling och analys
- Tvär- och/eller flervetenskaplig ansats
- Köns- och genusperspektiv i forskningens innehåll

Relevans:

- Relevans i relation till samhällets behov, Fortes och Formas ansvarsområden och utlysningens inriktning
- Samverkan med användare av forskningen
- Nyttiggörande och kommunikation av forskningsresultat

Genomförbarhet:

- Arbetsplanens kvalitet
- Projektledarens och forskargruppens forskningskompetens
- Redogörelse för eventuell tidigare egen forskning på området
- Personal och budget som bedöms utifrån rimlighet

Utlysningsspecifika bedömningskriterier

Följande kriterier är viktiga för att uppfylla utlysningens syfte och för att utveckla forskningsfältet. I den mån det är tillämpligt för forskningen ska de därför beaktas i ansökan. Vissa av kriterierna återfinns i de fasta bedömningskriterierna men eftersom dessa är särskilt viktiga inom denna utlysning poängteras de särskilt.

- Tvär- och flervetenskapliga ansatser. Kompetens i projektet inom både arbetslivsforskning och forskning om grön omställning.
- Samverkan med avnämare under projektets gång och av forskningsresultat
- Spridning och nyttiggörande av forskningen. Projektet är utformat med relevant hänsyn till olika intressenters och användares behov. Det framgår tydligt hur och för vilka grupper resultaten av projektet kan komma till nytta

- Projektet bidrar till ett eller flera mål i Agenda 2030. Det framgår vilka mål projektet bidrar till och på vilket sätt.

Riktlinjer för hur ansökningar där delar av forskningen ska bedrivs utomlands hanteras

- Forte och Formas ser positivt på internationell forskningssamverkan. Våra ansvarsområden rymmer komplexa samhällsutmaningar där internationell forskningssamverkan kan ge viktiga bidrag.
- Bidrag kan användas för att finansiera forskning där vissa delar bedrivs i andra länder, men forskningen ska vara initierad och ledd från Sverige eller tydlig del i samarbetsforskning.
- Ansökningar som innehåller internationella samarbeten bedöms med samma kriterier som övriga forskningsansökningar i våra ordinarie beredningsgrupper.
- I bedömningen av forskningsansökningar ska granskarna i beredningsgruppen bedöma om en eventuell utlandsdel i ett projekt tillför ett mervärde för projektet eller är en förutsättning för ett projekt med t.ex. global eller komparativ ansats.
- Det är huvudsökandes ansvar att ta reda på hur den egna medelsförvaltaren ställer sig till att finansiera forskning där vissa delar bedrivs i andra länder och finna lämpliga former för hur samarbetet ska gå till i varje specifikt fall.
- Det är medelsförvaltaren för bidraget, d.v.s. den svenska huvudsökandes hemmainstitution i Sverige, som bestämmer och tar ansvar för att vid behov anställa utländsk personal eller betala för aktiviteter och tjänster som utförs i andra länder.

Publicering ska ske med öppen tillgång

Resultat från forskning finansierad av Forte och Formas ska publiceras fritt tillgängligt (open access).

[Fortes riktlinjer för publicering med öppen tillgång »](#)

[Formas arbete kring öppen vetenskap »](#)

SweCRIS

Forte och Formas överför information om beviljade bidrag till SweCRIS, en nationell databas över bidragsfinansierad forskning som inrättats på uppdrag av regeringen.

[Läs mer om SweCRIS »](#)

Tidsplan

Utlysningen öppnar: 29 mars 2021 kl. 10.00

Utlysningen stänger: 15 juni 2021 kl. 14.00

Fortes styrelse fattar beslut om finansiering: 30 september 2021

Beslut publiceras: Senast 8 oktober 2021

Projektstart: 1 november 2021

Kontaktpersoner

Ulla Wallin, forskningssekreterare, ulla.wallin@forte.se

Anna-Karin Florén, programansvarig, anna-karin.floren@forte.se

Peter Carlsson, forskningshandläggare, peter.carlsson@forte.se

Olle Lundberg, huvudsekreterare, olle.lundberg@forte.se